

Jadwiga Łuczakowa

Indeksy i skorowidze działów specjalnych Biblioteki Kórnickiej

Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej 5, 312-314

1955

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

INDEKSY I SKOROWIDZE DZIAŁÓW SPECJALNYCH BIBLIOTEKI KÓRNICKIEJ

Zapoczątkowanie i rozbudowa indeksów w działach specjalnych Biblioteki Kórnickiej spowodowane zostały przede wszystkim faktem, że Biblioteka nie posiada naukowych katalogów znacznej części swych zbiorów. Dotyczy to głównie działu rękopisów. Pracę nad nimi rozpoczął prof. Bodniak jeszcze w okresie przedwojennym, ale niestety nie zdołał jej wykończyć. Katalog opracowanych przez niego kilkuset rękopisów zostanie po uzupełnieniu ogłoszony drukiem.

Będący już na ukończeniu katalog rękopisów średniowiecznych, opracowywany przez dr Jerzego Zatheya, obchodzi raczej mniejszą garstkę badaczy i ma charakter ściśle specjalny. Projektuje się wydanie go jeszcze w r. b. jako t. 1 *Katalogu rękopisów Biblioteki Kórnickiej*. Tymczasem rosnący ruch naukowy, obejmujący coraz szerszy zasięg różnorodnych zagadnień, zmuszał do jak najszybszego udostępnienia materiałów rękopiśmiennych, nie czekając na ogłoszenie wspomnianych wyżej katalogów. Istniejący powielany *Inwentarz* rękopisów Biblioteki Kórnickiej jest tylko ogólnikowym sumarycznym wykazem. Tymczasowe spisy archiwaliów są bardzo niedostateczne. Dla ułatwienia więc poszukiwań archiwalnych badaczom naukowym bezpośrednio, jak również pośrednio, przez załatwianie licznych kwerend i udzielanie szczegółowych informacji, wynika potrzeba natychmiastowego usprawnienia korzystania z istniejącego już aparatu. Szybkie prowadzenie normalnych prac nad katalogiem rękopisów było zupełnie niewykonalne ze względu na szczupłość personelu. Postanowiono więc wykonać indeksy do istniejących już sumarycznych inwentarzy i spisów oraz indeksy treści niektórych działów rękopisów w ciągu r. 1953—1954.

Wykonano następujące indeksy:

1. Do *Inwentarza* powielanego rękopisów Biblioteki Kórnickiej. Jest to indeks rzeczowy, osobowy i topograficzny (krzyżowy). Uwzględnia również moment chronologiczny przez podawanie wieku notowanej pozycji. Odsyła tylko do sygnatury rękopisu, nie podając jego strony. Indeks ten bowiem potraktowano jako pomoc tymczasową do zbyt ogólnikowego inwentarza, który nie uwzględnia dokładnej zawartości rękopisów. Jednak nawet w tej formie oddaje on, jak się okazało, duże usługi. Jako dodatek

do tego indeksu wykonano zestawienia chronologiczne (wg wieków) sygnatur rękopisów kórnickich.

2. Do końca doprowadzono już także osobowy, rzeczowy i topograficzny indeks treści miscellaneów historycznych wieku XVII. Odsyła on do sygnatury i strony rękopisu, podając datę roczną pozycji.

3. Pracę nad porządkiem archiwaliów Biblioteki Kórnickiej rozpoczęto jeszcze przed wojną od sporządzenia spisów szczegółowych Papierów po Tytusie i Janie Działyńskich. Z kolei zamierzano przystąpić do porządkowania i układu fizycznego. Brak personelu nie pozwolił na kontynuację tej pracy; w stadium wstępnym do dalszych prac wykonano więc do wymienionych spisów indeks tymczasowy. Spełnia on jednocześnie dwie funkcje: stanowi aparat pomocniczy, ułatwiający poszukiwania archiwalne, gdyż pozwala od razu trafić do potrzebnego materiału, nadto będzie również bardzo pomocny przy scalaniu i układzie często rozproszonych akt i korespondencji. W indeksie tym z reguły wymienia się na kartce indeksowej datę lub daty graniczne i krótką ogólnikową notatkę, odnoszącą się do treści czy przynależności aktu. Przy korespondencji notuje się adresata (poniżej hasła) za pomocą skrótu bez uwzględnienia treści listu. Odsyła się do sygnatury pudła i teczki. Po uporządkowaniu archiwum tymczasowy ten indeks będzie częściowo użyty do indeksu stałego po przekreśleniu (widocznym) sygnatury obecnej pudła i wpisaniu sygnatury stałej. Będzie to już gotowy materiał do konkordancji sygnatur stałych i przejściowych, będących pozostałością tymczasowych prowizorycznych układów. W toku tych prac z papierów po Janie Działyńskim wydzielono już Archiwum Organizacji Gł. Powstania Styczniowego w Zaborze Pruskim, które zostało zinwentaryzowane i otrzymało stały indeks.

4. W dziale archiwaliów przeprowadza się poza tym porządkowanie i inwentaryzację papierów emigracyjnych po Leonardzie Niedźwieckim, które już w znacznej części są zinwentaryzowane i posiadają indeks sporządzany bieżąco.

5. Wykonano również indeks do spisu kolekcji po Hoene-Wrońskim, zawierającej rękopisy, druki oraz pamiętki.

6. Rozpoczęto pracę nad inwentaryzacją Archiwum Bibliotecznego z lat 1869—1925. Jednocześnie wykonuje się bieżąco indeks treści.

Następnie w związku z Rokiem Mickiewiczowskim sporządzono:

7. Inwentarz i indeks Papierów po Klaudynie Potockiej.

8. Inwentarz i indeks Archiwum Zamoyskich.

W dziale starych druków wykonano skorowidze (zestawienie sygnatur) druków polskich i obcych od XV—XVIII w. według miejsca druku, co pozwoliło na wyodrębnienie produkcji różnych krajów, szczególnie przydatne przy urządzeniu krótkich okolicznościowych wystaw dla wycieczek

zagranicznych. Druki z terenu Wielkopolski zostały wyodrębnione we własnym skorowidzu. Nadto opracowuje się skorowidz wszystkich tych druków według drukarni, co ułatwi niezmiernie obsłużenie kwerend z zakresu badań typograficznych. W związku z podjętymi w tym dziale pracami nad bibliografią starodruków wielkopolskich wykonano nadto kartoteki do mieszczącego się w Bibliotece Kórnickiej centralnego katalogu tych druków; część tych kartotek ma charakter skorowidzów, zestawiających produkcję drukarni i wykaz istniejących do dziś egzemplarzy.

Bogaty dział graficzny domagał się także ujęcia w ściślejszą ewidencję jego zasobów. Przystąpiono więc w r. 1953 do opracowania skorowidzów z uwzględnieniem artystów grafików, autorów wzorów graficznych i technik graficznych. Indeks treści tego zbioru opracowano częściowo w r. 1954. Skorowidze już wykonane oddają wielkie usługi przy załatwianiu kwerend naukowych, a także przy wyborze materiału na wystawy.

Jadwiga Łuczakowa